Tvangsutskrivingen av arbeidskraft.

Da det synes å herske en viss uklarhet omkring spørsmålet om den bebudede tvangsutskriving av arbeidskraft til tyske anlegg, skal vi ganske kort gjøre greie for det som faktisk er skjedd og det som kan ventes:

26. mai var det innkalt til et orienterende møte i Arbeidsgiverforeningen i Oslo i anledning av at de tyske myndigheter hadde krevet avgitt 2o,ooo mannlige arbeidere til festningsarbeider langs norskekysten, til jernbanearbeid, veiarbeid og annen tysk anleggsvirksomhet. Deltagerne i møtet blev orientert av direktør Erlandsen i Arbeidsgiverforeningen, direktør Jackbo i Arbeidsformidlingen og av minister Lippestad.

Efter planen skulle det straks innkalles 5ooo mann, deretter 1o,ooo og til slutt 5ooo mann. Samtlige skulle forplikte sig til å arbeide i tjeneste for tyskerne i 3 måneder, men kontraktforholdet skulle kunne utvides til 6 måneder. Arbeidslønnen var fastsatt til kr. 1,33 og kr. 1,43 pr. time + kostgodtgjørelse, og det var ikke anledning for arbeidsgiveren til å gi noe ytterligere tilskudd. Innkallelsene ville omfatte alle bedrifter som beskjeftiget mer enn 5 arbeidere og funksjonærer, og gjennemsnittlig ville det bli innkalt 1/5 av kategorien "arbeidere", 1/3 av "handelens folk" og 1oo prosent av selgere og andre yrkesgrupper som en mente at forholdene hadde overflødiggjort i sine opprinnelige yrker. Mannlige sporveis- og togkonduktører skulle erstattes med kvinnelige og den samme "utskiftning" skulle finne sted i hotell- og restaurantbransjen. På grunn av innkallingene skulle ingen arbeidere eller funksjonærer kunne gjøre regning med å få sin ordinære sommerferie. - Under møtet blev det ellers opplyst at det foreløbig ikke var meningen å sende norske arbeidere til Tyskland. Berlin hadde krevd det, men Reichskommissariatet hadde avvist kravet under henvisning til at det tvertom var behov fra arbeidskraft som kunne bli sendt fra Tyskland til Norge!

3o. mai kl. 11 blev det holdt et nytt møte i Arbeidsgiverforeningen, der de tidligere orienteringer blev supplert med en opplysning om at det ville bli tatt ut 2o % av de beskjeftigede ved hver bedrift (Det blev ikke sagt at noen spesielle bedrifter skulle holdes utenfor.) Aldersgrensene var fastsatt til 18-45 år og de utskrevne kvinner ville bli beskjeftiget i næringsmiddelindustrien (de tyske filetfabrikker). Lønningen var nu fastsatt til kr. 1,7o pr. time med fradrag for kost, men kontraktforholdet var det samme, 3-6 måneder. Det blev videre opplyst at en først ville be arbeidere om å melde sig frivillig, men nyttet ikke det, ville bedriftene bli kjmmet av dertil kyndige folk!

Efter dette møtet ventet de interesserte parter at tyskerne ville gå i gang med utskrivingen pr. omgående, men nu foreligger det ting som kan tyde på at hele utskrivingen blev utsatt, bl.a. på grunn av at det har vært umulig for tyskerne å skaffe barakker og ordne matforsyningen for de utskrevne arbeiderne. En må imidlertid være forberedt på at utskrivingen blir virkelighet før eller siden. Det kan tenkes at det skal skapes en kunstig arbeidsløshet først ved å legge ned en del bedrifter, slik at en kan gi hele utskrivingen et større preg av nødvendighet som endog skal være til nytte for dem utskrivingen rammer. Vi skal imidlertid møte også dette anslaget fra myndighetenes side med en kald og rolig holdning, og det må sørges for at ingen i et øieblikks stemning kommer til å foreta overilede skritt.

---

ORDEN OG PLAN er ikke noe særlig karakteristisk trekk ved det førerprinsipp som øreger vårt offentlige liv for tiden. I Skien er det ved folkeskolen utbetalt lønn til de arresterte lærere - ved den høiere skole i byen ikke. I Oslo fikk de arresterte forskudd på lønnen for mai, men ikke resten. I Aker har de intet fått. På Lillehammer er hele lønnen for mai utbetalt o.s.v. Er noen i stand til å finne planen i dette?

---

SAMHOLD OG SOLIDARITET ER TIDENS LØSEN.

...ndet som blev utsatt.
...r å vise at nazi-myndighetene virkelig var kommet langt med forberedels en... til Norsk Arbeidssamband, gjengir vi følgende utdrag fra protokollen for et i Landsorganisasjonens "sekretariat" den 14. april 1942:
" Landsleder Odd Fossum ledet møtet og la frem avskrift av Sosialministerens " skriftlige instruks til ham for ledelsen av den sosiale avdelingen i Norsk "Arbeidssamband. Videre la han frem den godkjente organisasjonsplan for sosi... "avdelingen.
"Landslederen ga mundtlig utgreiing om nyordningen av arbeidslivets organisa... "ner og hvilke forberedende arbeider som var gjort for opprettelsen av N.A.... "Fagforbundslederne blev også orientert om hvilken arbeidsplan den sosiale h... vedavdelingen ville bli ledet efter og det blev meddelt at fagforbundene for... "satt ville bli vesentlige organer i det sosialpolitiske arbeidet som heretto... " vil bli organisert i N.A.S.
Som avslutning på denne protokollen finner vi følgende interessante opplysnin... "Fagforbundsformennene ga enstemmig uttrykk for at stemningen blant de fagorg... "niserte var slik at en eventuell forordning som fastsetter pliktmedlemsskap "ville bli vel mottatt".
Dn må si at de herrer fagforbundsformenn er godt orientert om det som røre... ute blant de fagorganiserte.

---

Lektor Olav Valeur, Bergen, er avgått ved døden i en tysk konsentrasjonsleir... Valeur blev arrestert i februar 1941 og senere overført til Tyskland, der dø... innhentet ham den 29. april i år.

QUISLING I ARBEID.- 22. mai kom ministerpresident Quisling, ledsaget av mini... trene Skancke og Lie og 4o statspolitibetjenter til Jahr skole i Lørum, der ... bekk høiere skole for tiden holder til. Undervisningen blev stoppet og lærer... kalt sammen til et møte, der hver enkelt først blev spurt om han eller hun h... de lest opp en erklæring for sine elever om at de opprettholdt sig vegring m... å gå inn i Lærersambandet. Alle tilstedeværende - med en unntagelse - bekre... at de hadde lest opp en slik erklæring. Derefter holdt Quisling en tale, der han avvekslende truet og bønnfalt lærerne om å skifte kurs, da lærerne "ba hovedansvaret for at vi ennu ikke har fått noen fredsoverenskomst med Tyskl... Lærerne holdt imidlertid stand og ved møtets slutt blev samtlige tilstedev... lærere - med den ene unntagelsen - arrestert og ført til Oslo. Derfra blev ...rne transportert videre til konsentrasjonsleiren på Bredtvedt, mens lære... nene blev satt inn i fengslet i Åkerbergveien.

---

7oo LÆRERE er for tiden beskjeftiget med kaiarbeid for de tyske myndighets... kirkenes. Alle er nu friske og ved godt mot og sender de beste helsinger hje... ver til kjente og pårørende.

...E KJENNER den norske sjømann dårlig som tror at han stiller sig til tjenest... for gule japser eller slutter som soldater i den norske handelsflåten for lu... 5oo kroner i "belønning". Sjømennene vil selv gi det rette svaret på dette ... "Tilbudet" når de en gang kommer hjem, og qusilingene kan like gjerne først ...ist gjøre sig fortrolig med tanken om at det ikke blir så forferdelig lenge... il. Noen måneder, kanskje et år eller halvannet - regnskapets dag nærmer sig...

...N BERYKTEDE direktør Lauritzen på Lucullus i Oslo, som nu er innehaver av kafeen Gylna Freden, blev for noen måneder siden arrestert for å ha forgått ...ot en tysk soldat. Gestapo har latt ham gjennemgå en pryle-kur, og for en ... skyldt har "Kuren" var på sin plass. Nu er imidlertid Lauritzens kampfeller ...innen n.s., direktør Coll og komis.k leder Asch Stphensen i full virksomhet for å få Lauritzen løslatt, og det skal ikke undre oss om de greier jobben, h... bare Lauritzen kan forplikte sig til at han ikke vil misbruke tyske soldater flere ganger.

---

DET SOM SKJER - ER GJERNE ET LEDD I EN STOR OG SAMLENDE PLAN!

## MIGSNYTT.

Efter at de allierte styrkene i Libya i slutten av forrige uke var blitt nødt til å evakuere sin mest fremskutte stilling i syd, Bir Hachreim, utviklet kampene seg nordøst og vestover i retning av El Ghasala, El Aden, Acroma og Knightbridge, og sist mandag sendte den italienske overkommandoen ut en særmelding om at italienske styrker hadde greidd å bane sig vei frem til kysten og omringe en del av de allierte styrker, som stod lengst vest for Tobruk. Fra den engelske overkommandoen i Cairo er det sendt ut en melding som kategorisk dementerer den italienske påstanden og hevder at ingen britiske styrker er blitt isolert fra sine andre avdelinger. Engelskmennene innrømmer imidlertid at de har rømmet El Ghasala, men det blir meddelt at evakueringen fant sted uten tap og at tilbaketrekningen blev understøttet av den 1. australske divisjon og den 50. brit. divisjon som gikk til angrep mot de tyske og italienske stillinger i Acroma-avsnittet. Det billede en dermed får av utviklingen, er noe forvirret, men en kan gå ut fra at det for øieblikket raser heftige kamper øst for El Ghasala og i retningen Knightbridge-El Aden. Tyskerne og italienerne forsøker ganske sikkert å slå en ring om de allierte avdelingene i disse sektorene, men greier engelskmennene å få ført frem tilstrekkelige forsterkninger, skulle det ikke være noen øieblikkelig fare for de engelske stillingene som har Tobruk som hovedbasis. - Nu hevder tyskerne og italienerne at de har ødelagt og splittet opp to store engelske konvoier som antagelig skulle føre frem forsterkninger til slagfeltet i Libya. Fra engelsk hold foreligger det hittil ingen andre meldinger om dette enn at det har pågått to voldsomme trefninger i Middelhavet, men at kampene ennu ikke er definitivt avsluttet og at en derfor er avskåret fra å kunne meddele noe om de tap de to parter har lidt. Skulle det vise sig at de tysk-italienske meldingene er noenlunde riktige, er det i alle tilfeller skjedd et betydelig innbrekk i de alliertes forsyningslinjer, og virkningene vil bli overført til kampene på landjorden i Libya. Vi må derfor være forberedt på mindre gode nyheter fra Libya i dagene som kommer, men vi skal ikke henge med hodet av den grunn. Selv om de allierte skulle bli nødt til å trekke sig enda lenger østover, har Rommels tysk-italienske styrker ganske sikkert lidt så store tap under operasjonene hittil at det blir et åpent spørsmål om han kan forfølge en eventuell suksess i Tobruk-avsnittet.

Utviklingen på østfronten karakteriseres fremdeles av de lokale operasjoner, først og fremst ved Sebastopol og i Charkow-avsnittet. Om kampene foran Sebastopol foreligger det svært få detaljer fra russisk side, men utviklingen de siste dagene bekrefter helhetsinntrykket av at de tysk-rumenske styrkene har lidt meget store tap under stormen mot de vel utbygde festningsanleggene rundt byen. Akse-troppene har øiensynlig vært nødt til å ta en pause i slaget for å kunne omgruppere og "restaurere" sine angrepsavdelinger, og fra russisk hold foreligger det hittil ingen meldinger om at tyskerne har oppnådd noen avgjørende fordeler, selv om det innrømmes at stillingen er alvorlig. Kan festningen i Sebastopol holde stand, ennu en tid fremover, vil det kunne få meget stor betydning for de operasjoner som er under utvikling i det østlige Ukraina. Her har general von Bock satt i gang en offensiv som i første omgang tar sikte på en gjenerobring av de områder Timosjenko besatte i den første uken av sin store offensiv, samtidig som tyskerne vil legge til rette utgangspunktene for en videre fremrykning mot Kaukasus. Det er satt inn meget store styrker i offensiven (russerne regner med at von Bock i alt har samlet 500,000 mann under sin kommando) men i følge de russiske meldinger har tyskerne ingen steder greidd å trenge gjennem de russiske forsvarsstillingene. De russiske meldingene lar altså den mulighet stå åpen at tyskerne kan være trengt inn i de russiske stillingene, men uten å oppnå avgjørende fordeler. Hvordan den øieblikkelige situasjon ennu kan være, har de tyske styrkene lidt meget store tap under sin offensiv hittil. Det er således nevnt at de en enkelt dag mis-

tet 113 tanks i et bestemt avsnitt av fronten og at de et enkelt døgn hadde 2850 drepte. - På de øvrige frontavsnitt i øst har det vært relativt rolig. Tyskerne har meldt om gjentatte, til dels kraftige russiske angrep i Wolchow-avsnittet ved Ilmensjøen, men fra russisk hold foreligger det ingen meldinger om disse kampene. - I forrige uke mistet tyskerne 377 fly på østfronten, mens russerne selv mistet 133 fly. I Finskebukta har russiske flåteavdelinger gjenopptatt sine operasjoner efter vinterens påtvungne dvaletilstand og bl.a. senket 2 transportskib. Kussiske ubåter trengte sig inn i en tysk-kontrollert havn og senket flere fartøier.

Hva foregår egentlig ved og på Aleutene? - Umiddelbart efter at sjøslaget ved Midway var avsluttet, blev det sendt ut en japansk melding om at japanske styrker hadde besatt enkelte støttepunkter på Aleutene - den øigruppen på det amerikanske fastlandets vestside som stikker ut som en dolk mot Japan og som faktisk byr på utgangsstillinger for en offensiv operasjon mot det japansk øiriket. De amerikanske myndighetene forholdt sig lenge tause, men i de siste dagene er det sendt ut meldinger som på sett og vis bekrefter den japanske meldingene. Japanske styrker synes å ha gått i land forskjellige steder på øigruppen, dekket av en kraftig flåteavdeling. "Invasjonen" synes å være kommet noe overraskende på de gode amerikanere, men efter hvert er det blitt trukket sammen styrker, både til lands og til sjøss, til motangrep, og nå meldes det at amerikanerne er i ferd med å drive japanerne bort fra de bebodde stedene på Aleutene. Samtidig foreligger det et kommunike fra det amerikanske admiralitetet om at japanerne under en sjøtrefning ved Aleutene har mistet 1 krysser og at de har fått skadet 1 hangarskib (med torpedotreffere), 3 kryssere, 1 destroyer, 1 kanonbåt og 1 transportskib. - En må imidlertid gå ut fra at operasjonene ikke er avsluttet med dette, og at det derfor kan ventes mer nytt fra den nordlige stillehavsfronten.

Ukens store begivenhet er ellers avslutningen av en aliansepakt mellem Sovjetsamveldet og Storbritannia som like meget tar sikte på utviklingen efter krigen som på selve krigshandlingene. Paktforhandlingene blev innledet ved utenriksminister Edens besøk i Moskva i desember 1941 og avsluttet i London, der bl.a. utenrikskommissær Molotov deltok i forhandlingene efter å ha kommet luftveien fra Sovjet. Pakten, som i sitt anlegg forutsetter opprettelsen av en front nr. 2 i Europa i 1942, omfatter ellers følgende 8 artikler:1.) Fullt militært samarbeid og gjensidig hjelp. 2.) Ingen av partene må søke separatfred med fienden(e). 3.) Partene erklærer at de sammen med andre fri, demokratiske stater i Europa vil gå inn for å sikre freden ved å umuliggjøre at Tyskland og dets forbundsfeller skal få høve til å kaste Europa ut i en ny krig. 4.) Et eventuelt angrep fra aksemaktenes side skal medføre full hjelp til den angrepne stat. Denne artikkel gjelder i 20 år eller inntil det er opprettet en mellemfolkelig polititjeneste i Europa som kan holde urostiftere i sjakk. 5.) Hver part skal til enhver tid ha den annen parts sikkerhet for øie og bidra til den gjensidige gjenoppbygging efter krigen. Ingen av partene må søke territoriale vinninger eller blande sig inn i andre lands forhold eller oppgjør. 6.) Partene skal bidra til den økonomiske gjenoppbygging av Europa og søke å skape et bedre forhold nasjonene i mellem. 7.) Ingen av partene må inngå noen allianse som er rettet mot den annen part. 8.) Ratifiseringen av pakten skal foregå i Moskva. Pakten er blitt hilst med alminnelig glede over hele verden. "Times" skriver bl.a. at "den russiske makt og andel i seiren vil for alltid være uerstattelig for freden, ikke bare i Europa, men i hele verden. "Prawda" skriver bl.a. at pakten slår en bom for aksens siste håp om å kunne skape slid mellem de allierte og på den måten oppnå separate fredsavtaler. Det svenske "Dagens Nyheter" understreker at pakten i sin videste betydning betyr at Storbritannia har fått fotfeste på kontinentet - noe som blir av vidtrekkende betydning for de små stater i Europa.

INTET NYTT av betydning fra luftfronten i Europa. Stille før stormen?

---